1911

Köszeg, 1905. január hó 1-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona, egyes szám ára 20 fillér.
Nyilttér sora 40 fillér.
Hirdetés nagyság szerint.

Szépirodalmi, társadalmi, és közgazdasági hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Előfizetési pénzek és reklamációk, Feigl Gyula kiadó címére küldendők.

XXV. évfolyam. | Felelős szerkesztő: FEIGL GYULA. | I. szám.

Előfizetési felhivás.

Huszonötödik évfolyam!

A Kőszeg és Vidéke, az egyetlen magyar lap Kőszeg és vidékén.

A Kőszeg és Vidéke nemcsak a házakba, hanem a szivekbe akar hatolni, hogy magyar nyelven magyar érzelmeket keltsen, tápláljon és terjesszen!

Ebben a működésünkben azonban nem tévesztjük szem elől a tapintatosságot: nem ócsárlással, nem kényszerrel, hanem szelid eszközökkel, az érzelem magyarosításával reméljük legjobban szolgálhatni a magyar nemzeti kulturát.

Huszonötödik éve, hogy a lap tőnnáll.

Szerény viszonyainkhoz képest igyekeztünk a közönség igényeit kielégiteni.

A magyarositás kedvéért áldozatot hozunk: hozzon hát ezért az olvasóközönség is némi áldozatot a lap támogatásával.

Egy uj évfolyam veszi most kezdetét; legalkalmasabb hát most az előfizetők sorába lépni azoknak, akik eddig lapunkat nemzeti missziójában nem támogatták.

Tisztelettel felkérjük hátralékos előfizetőinket, hogy az előfizetési összegeket lapunk kiadóhivatalának beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás történjék. A Kőszeg és Vidéke heti lap megjelenik minden vasárnap. Előfizetési dija egész évre 8 k., félévre 4 k., negyedévre 2 k., egyes szám ára 20 fillér. Tanitók, községi jegyzők feleáron fizethetnek elő. Nyilttér sora 40 fillér. Hirdetés megegyezés szerint dijaztatik.

A közönség szives pártfogását kéri

a Kőszeg és Vidéke szerkesztősége.

Ujév.

Az ember a végtelenségbe belekapaszkodott, és részekre osztotta.

Nagy merészség volt, de szükség volt reá.

Földi létünk véges volta megkivánta, hogy az időt meghatároljuk, mert csak igy tudjuk a mulandóságot megérteni, — csak igy tudjuk számitani az időt, — csak igy tudunk alkalmazkodni a mulandósághoz.

Ismét elmult hát egy esztendő az emberi életből. Elmult az időszak, s vele elmult számos embertársunk földi élete.

Barátaink, ismerőseink, rokonaink körében is mutatkoznak veszteségek. Egyik is, másik is kiesett az emberi időszámitásból: csak emléke él még közöttünk.

Ez a visszapillantás fájdalmas érzéseket ébreszt. Emlékeztet a magunk mulandóságára e földön.

Borongó sejtelemmel lép át az uj évbe, aki csak visszagondol, és nem lát reménysugarat a jövőben.

Szivlacsaró érzése lehet annak, aki csak a mulandóságot látja, és nem tud fölemelkedni a végtelenség, az örökkévalóság hitéhez.

Aki csak a veszteséget látja, és nem remélhet mást az ujévtől sem: sajnáljuk szegényt!

Aki nyitott szemmel is csak a sötétséget látja: szegény vak!

Higyjünk és reméljünk!

Az örökkévalóság hite, a jóba vetett remény képesek csak feledtetni velünk a mulandóságot.

Vigasztalás a multért, megnyugvás a jövőben csak ott h[illegible] ahol leszámolunk a mulandósággal és hiszünk [illegible] örökkévalóságban.

Eg[illegible] öt év, huszonöt év: csak egy-egy csepp a v[illegible]ség tengerében.

Mind csak arra való, hogy a mulandóságot megszámolhassuk, de semmit sem jelent a végtelenségben.

„Boldog uj évet“: csak azt jelenti, hogy legyen a mulandóságnak ez az időszaka, mely most kezdődött, — boldogságára annak, akinek kivánjuk.

Nem tudjuk, mit hoz az uj év nekünk; nem látunk át az uj időszak titkos fátyolán; tétova bizonytalansággal kezdjük irni az uj évszámot: mert a mulandóság átka velünk megy.

Itt a föld. életben mindeu elmulik. Elmulik a jövőben rejlő öröm, elmulik a ránk lecsapó fájdalom, elmulik maga az ember: hát akkor mit várunk jót az uj évtől?

Hitet vár[illegible]. Aki hisz, az erősödjék hitében! Aki nem hisz, a[illegible] higyjen!

Boldog ujévet, *hitet* kivánunk! Az örökkévalóság hite, a végtelenség reménye szálljon a lelkekbe!

Akkor eljött *a boldog ujév.* **M.**

Tárca.

Harangoznak.

Harangoznak az alvégi toronyban,
Az alvégen egy kis házbau halott van . . .
Kósza szelló azt suttogja az ágnak:
Nem kell hinni a mostani leánynak! . . .

Huzzák, huzzák az alvégi harangot,
Kósza szelló szerte hordja a hangot, —
Vidd el szelló, röpülj véle messzire,
Minden legény hadd térjen az eszire! . . .

Engem is már nem sokára temetnek,
Jól tudom, hogy hamar el is telednek! —
Huzzák meg majd a kis templom harangját
Kósza szelló hadd vigye el a hangját! . . .

Messze, messze, magas hegyek aljában
Kicsi ház áll, sok nagy között, magában; —
Ott valaki mégis, mégis akadna,
Aki engem tán mégis siratna! . . .

Balla Miklós.

Rézkapcsos bibliák.

Irta: Zöldi Márton.

Hajnalban megis találták őket a meggyesi csárda előtt. Eppen szekérre akartak ülni. Ebből semmi sem lett. Az öreg Lepény társai rájuk rontottak a harc rövid és heves volt. A megtámadott bisnyikok nem tudták megérteni, hogy a csabaiak honnan veszik egyszerre a hősiességnek azt a csodás mértéket, amellyel hátokat, tejüket véresre verik?

Nos, a zsiványok az első összetüzés után gyáván, nyomorultan megfutottak. Valószinü, hogy meg sem állottak a nógrádi hegyek aljáig.

Az öreg Lepény nyugodtan lépkedett haza embereivel. Mintha csak valami mezei munkáról tértek volna meg. Egyik sem csinált virtust belőle, hogy a rablókat elkergették. Hiszen csak tótok.

— Ha mi azt előbb tudtuk volna! — mondotta az öreg Lepény fejcsóválva.

A rend és nyugalom helyreáll, Akinek pénze volt, az ismét zavartalanul örülhetet neki. Egy-két hónap mulva el is felejtették az egészet. Azaz nem egészen . . .

Történt ugyanis, hogy egy szép vasárnapon Kitka Mátyás, kinek Fényesen volt a tanyája, bejött ötödmagával a városba istentiszteletre. Elvégezvén az ájtatosságot, vissza mentek a tényesi tanyára. Lassan, nyugodtan haladtak, beszélvén az örök témáról, az idők járásáról. Még magasan állott a nyári nap, a Körös mellett elhuzodó tüzesből három gyanus alakot látnak kilépni. Mindegyik kezében dupla puska volt. Nem lehet kétség kilétük iránt.

Kitka megállitotta a társait, kik közt Rohoskának az apja is volt.

— Nézzétek, — mondotta, — megint itt vannak ezek a cigányok.

— Azám!

— Nohát, folytatta az öreg Kitka, — most nincs kegyelem, agyonütjük őket. Jertek!

Azzal, ugy, a hogy voltak, fegyvertelenül megtámadták az állig fölfegyverezett zsiványokat. Azaz volt fegyverük, a rézkapcsos, vaskos bibliák. Azzaz ütöttek sujtottak. Mindegyik egy bibliai Sámson erejét érezte karjában.

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatos szer: tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, szamárhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánltatik. — Emeli az étvágyat és a testsulyt, eltávolitja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszertárakban üvegenkint 4·— kor.-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alanti céggel legyen ellátva:
F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

cél.

Hirek.

Boldog ujévet kivánunk lapunk tisztelt olvasóinak, előfizetőinek, barátainak és munkatársainak.

Fölkérjük hátralékos előfizetőinket, hogy a hátralékot minélőbb lapunk kiadóhivatalához beküldjék, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

— **Huszonöt év.** A „Kőszeg és Vidéke" most kezdi meg 25-ik évfolyamát. Egy negyed század mult el lapunk életében, s ezt szó nélkül nem hagyhatjuk. A kétségtelen, hogy Kőszeg az utóbbi 25 év alatt tetemesen magyarosodott, s ha ebben csak egy kis része volt lapunknak, akkor az ama t. olvasóinknak érdeme, kik támogatásukkal a lap fönmállását lehetővé tették.

— **A főgymnázium ügye.** Lapunk mult számában közöltük már azt az örvendetes táviratot, melylyel *Szájbely* Gyula m. kir. udvari tanácsos, országos képviselő városunknak azt a hirt küldte karácsonyi ajándékul, hogy a gymnáziumnak kiegészitéséhez a miniszterium hozzájárult. Az erre vonatkozó miniszteri leirat is megérkezett már a városhoz. A miniszteri leirat szerint a kormány elvileg hozzájárul a gymnáziumnak kiegészitéséhez, és e célra, a törvényhozás utólagos jóváhagyása reményében, évenkint legfeljebb 12000 koronát segély tejében engedélyez. Egyuttal megbizza *Városy* Tivadar győri tankerületi főigazgatót, hogy a részletkérdések megállapitására nézve a várossal és a bencés renddel tárgyaljon és a tárgyalások eredményéhez képest javaslatot tegyen. Alapos reményünk lehet tehát, hogy a legközelebb jövő tanévben az ötödik osztály megnyilik

— **A megyebizottsági tagválasztás eredménye.** Mult évi december 28-án a megyebizottsági tagválasztás városunkban a legnagyobb rendben folyt le. *Stür* Lajos dr. választási elnök pont 9 órakor nyitotta meg a választási aktust. Szokatlanul élénken ment a szavazás, ugy hogy délután 4 óráig, a zárórig, összesen 42[illegible] szavazat adatott be. A szavazatok szá[illegible]vételénél megállapittatott, hogy a legtöbb szavazatot *Mázy* Engelbert dr. gymnáziumi igazgató kapta, 256 szavazattal, és *Freyler* Lajos takarékpénztári főkönyvelő 220 szavazattal, kik is ekként megválasztott megyebizottsági tagoknak lettek kijelentve. Megye bizottsági tagválasztások a kőszegi járásban következően végződtek: Doroszlói kerületben *Patonai* Sándor kőszegi lakós utbiztos és *Walner* József n.-pösei plébános. Rohonci kerületben *Bogdányi* Rezső rohonci konzervgyáros. Város-Hodászi kerületben *Pleszkáts* József város-hodászi körjegyző és *Szmoljáu* bándolyi sertéskereskedő. Borostyánkői kerületben *Mager* József borostyánkői vendég fogadós. Lékai kerületben *Graf* Adolf lékai hercegi uradalmi erdőmester és *Bertalanfi* Gyula lékai prépost. Pörgölini kerületbeu *Korács* Géza lékai uradalmi tiszttartó.

— **A sopron-kőszegi vasut** ügye ismét szőnyegre került. Mult évi december 22-én a vasut engedményesének mérnöki kiküldöttjei a helybeli vasutállomás területét mérték föl, hogy a beágazás megállapitásához az adatokat megszerezzék. Ebből azt kell következtetnünk, hogy a vasut kiépitésén serényen munkálkodnak és mihamarább lesz is belőle valami.

— **Jótékonyság.** A város által rendezett gyüjtés, befejeztetett s meglehetős eredménynyel járt a szegények javára. Az adakozók névsorát közöljük:

Katonai alreáliska 20 koronát; — 10—10 koronát: Bencés székház, gróf Schönteld János, Kőszegi ált. takarékpénztár; — Pulz 6 koronát; — 5—5 koronát: özv. Chernel Kálmánné, báró Miske Kálmán, Chernel István, Schönbauer János, gróf Schmidegg János, Gyömörey Antalné; — 4—4 k.-t. Schiller Károly, Eisner testvérek 3—3 k.-t: Kincs István, Brühl Emilné; — 2—2 k.-t: Markovits József, dr. Szemző Sándor, Fügh Károly, Piers őrnagy, Beyer J., Waisbecker Ede, Kelcz Adelffy árvaház, Vörös Zsigmond Stegmüller Mária, Szlávik őrnagy, Losoncy Lehel, dr. Thomas Lajosné, Nagy Sándorné, Mohr Vilmos, Noisser, Eitner Gusztáv, Beyer T., Michaelis Izidor, Szeybold Károly, Partzer Stefánia, Tipka Ferenc, Glatzhofer Samu, Gerentsér Uzor, Pfeffel János, Mohr Mihály, Grátzl János, Zemliczka Lajos, Laas József Biró Antal, báró Babarczy, Czeke Gusztáv, Görz József, Horváth Sándor, Sissovics Miklós, báró Uckermann, dr. Stür Lajos, dr. Waisbecker Antal, Waisbecker János, dr. Hegedüs János, Terplán Kornél, Freyberger Sándor; — 1—1 k.-t: Kobelrausch Karolin, Wierer testvérek, Hannibal Móricné, Schehák Anna, Stettner család, Roseneck Ede, Wöltel Vilmos, Romwalter H., Tőke Károly, N. N., Gampert Lajos, Schäffer Gusztáv, Jánosa Lajos, Popper Ignác, Kirchknopf Mihály, Wentzl Edéné, Beranek Ferenc őrnagy, Freyler Kornélia, Pröhle Henrik, Kereszthury Józsefné, Schätzl Hermina, Kirchknopf Antal, Mick Berthold, Róth Jenő, N. N., Spitzer Ignátz, Klinger N., Lauringer Ferenc, Perkovits Ferenc, Szép Mihály, dr. Gellner ezredorvos, Schaar József, Unger József, Radicke Ottóné, Kukuljevic József, Peitzker őrnagy, özv. Schindler Vilmosné, Török János, Zerthofer Mihály, Stajer Istvánné, Kindl József, Nabicht Alajos, özv. Benedek Ernőné, Fuchs János, Horváth Béláné, Paller András, Waisbecker Mária, özv. Paller Józsefné, Mederl J. és fia, özv. Schwarcz Mária, Kubinek Antalné, Mikáts Mátyás, Hacker Samu, Szeybold Frigyes, Csikós Ede, Pollák Sándor, dr. Havas Gyula, Waisbecker Henrik, Róth Sándor, Zl. E., Karner Mátyás, özv. Waisbecker, Schlögl Ferenc, Pusch Károly, Schultz Imre, özv. Andráskayné, Artné, Magyarekné, Kovats József, Piechl István, Kotzor Károlyné, Krausz József, P. Libscher, Balikó József, Bun Lipót: — 60—60 f.-t: Perkovits János, Klügel, Frankenberger Károly, Adler Simon; — 50—50 fillért: Hácker Dávid, özv. Takáts Ferencné, Skriba Sándor, Linser Mihály; — 40—40 fillért: Szenekovits Károly, Kopfstein Mór és Bernát, N. N., N. N.; — N. N. 20 f., N. N. 20 fillért. Isten áldja meg a jótékony embereket!

— **Pénztárvizsgálat.** *Kramer* Sándor pénzügyi számtanácsos Szombathelyről december 30-án a város rendőrkapitányánál kezelt kihágási pénztárt vizsgálta meg.

— **Vasutunk forgalma** az utóbbi időben örvendetesen emelkedett. Ugy a személyforgalom, mint a teherforgalom mind nagyobb lesz. Különösen ez utóbbi annyira emelkedett, hogy a rendelkezésre álló személyzet megtesziett munkáival sem volt képes a forgalmat akadálytalanul lebonyolitani. *Freund* Sándor állomástőnök előterjesztéseire végre a déli vasut igazgatósága a személyzetet szaporitotta s egy kezelő tisztet osztott be az állomástőnök mellé. Innen-onnan már nem lehet elodázni a raktárhelyiség kibővitését sem, mert a forgalom igényeinek a mostani helyiség már nem felel meg.

— **A kőszegi állatvédőegyesület** választmánya december hó 28-án délután ülést tartott, melyen az egyesület mult évi működéséről számolt be az egyesülettől bucsuzó titkár *Kukuljevic* József m. kir. állatorvos, ki már a jövő két folyamán állomás helyére, Budapestre távozik. Az egyesületbe a mult év folyamán uj tagokul beléptek: gróf *Erdődy* Tamás, gróf *Erdődy* Lajos, *Kereszthury* József, *Kühnel* Márton, *Horváth* Lujza, *Bass* Rezső és *Haurland* Károly. A választmány sajnálattal vette tudomásul a beteg *Schulz* Imre egyes. jegyző lemondását, nemkülönben a távozó titkár lemondását. Az egyesület sikeres működésének jele, hogy a tavaszi közgyülés óta 172 dr. tészkelőt adott el az ország különböző vidékére. Elhatározta a választmány, hogy a város területen 100 drb. etetőt állit fol.

— **Városi közgyülés.** A város képviselőtestülete a folyó évi első közgyülését csütörtökön, január 5-én délután tartja a városház közgyülési termében.

— **Sorsolás.** Ma, január 1-én sorsolják ki a törlesztési terv szerinti számban a kőszeg-szombathelyi vasut részvénytársaság elsőbbségi részvényeit. A sorsolás a részvénytársaság igazgatóságánál *Marko its* József ügyvéduél történik a városi hatóság jelenlétében.

— **A „Kőszegi Kereskedelmi Kör"** f. hó 18-án megtartandó közgyülését elhalasztás folytán 1905. évi január hó 1-én délután 2 órakor fogja megtartani a kör helyiségében.

— **A kőszegi tó.** Az árviz szeszélye a nemezgyáron fölül a rétnek egy részét elszakitotta, ugy hogy valóságos tó képződött ott, mely az élénk fantáziák elé szebnél-szebb képeket varázsol holmi csolnakázásról, haltenyésztésről és — halász-csárdáról. Nem lehetetlen, hogy akad élelmes vállalkozó, ki a tavaszra nehány csónakkal ott berendezkedik és uttörőjévé válik a kőszegi evezős sportnak.

— **A sörgyárrészvénytársaság** december 29-én délelőtt 10 órakor a városház közgyülési termében tartotta közgyülését. A közgyülésen egybegyült részvényesek az 1903/1904. üzletév mérlegét jóváhagyták és az igazgatóságnak a folmentvényt megadták. Az igazgatóságba uj tagokul megválasztattak; *Fuchs* János és *Schönbauer* János. Egyidejüleg 11 drb. elsőbbségi kötvény lett kisorsolva a következő számokkal: 1352, 2010, 1496, 2376, 1534, 1613, 891, 2406, 1135, 1368, 1812. — Ezek a névérteken váltatnak be a társaság által.

— **Nyilvános köszönet.** A kath. jótékony nő-egyesület ezuton mond köszönetet mindazon nemes szivü adakozóknak és jótevőknek, kik a nő-egyesület karácsonyfaünnepét adományaikkal támogatták. Az egyesület nevében

Nykodem Julia.

— **Nyilvános köszönet.** A kőszegi jótékony női kör ezuton tejezi ki köszönetét, azon nemes szivü adakozóknak, kik karácsonyfa-ünnepélyét támogatták.

Hanély Antalné, elnök.

— **Hitközségi választás.** A kőszegi izraelita hitközség január 8-án elnököt választ. A választóknak már kézbesitették a választási igazolványokat. Az elnöki állásra több jelölt van, s igy a választás kimenetele teljesen bizonytalan.

— **Kenyérkiosztás.** Az ujévi gyüjtésen befolyt összegből városunk polgármestere a szegényeket kenyérrel látta el. A kenyérutalványokat december 30. és 31-én osztotta szét a polgármester a szegények közt. Körülbelül kétszáz szegény részesült a kenyéradományban.

— **Tüzoltóbál Rótön.** A róti önkéntes tüzoltóegylet vasárnap, január 8-án, Rótön a Hollenthonner-féle vendéglőben táncmulatságot rendez, ahol vendégeket szivesen látnak.

— **Ritka alkalom!** *A Bertóny-féle szombathelyi ékszer*üzlet összes raktáron levő *arany, ezüst, ékszer, óra és minden ezen szakmába tartozó árutárgyait* a felszámoló bizottság **becsáron, esetleg azon alóli árban végeladás utjan** szabad kézből eladja.

Az áruk **egy tömegben**, avagy kiválasztandó **csoportokban**, végül **egyes darabokban** is eladatnak, Szombathelyen, Berzsenyi Daniel-utcai üzlethelyiségben.

— **A szombathelyi m. kir. bábaképzőintézetben** az 1904/5. tanév nyári (magyar-német) tanfolyamára a beirások 1905. március 1—3-ig tartanak. A felvételhez szükséges: 1) 20—40 közötti életkort igazoló születési anyakönyvi kivonat, 2) férjezetteknel házassági anyakönyvi kivonat, 3) erkölcsi (községi) és 4) orvosi bizonyitvány; végül jártasság az irásban és olvasásban. A tanfolyamban 10 tanuló, ki magát arra kötelezi, hogy 5 éven at oly községben folytat szülésznői gyakorlatot, hol okleveles bába nincsen, 100—100 korona államsegélyben részesülhet. A kik ezt elnyerni óhajtják, az idézett okmányokon kivül szegénységi bizonyitványuyal és az emlitett kötelezvénynyel ellátott, a vallás- és közoktatásügyi nagyméltóságu m. kir. miniszteriumhoz intézett bélyegmentes folyamodványokat legkésőbben 1905 január 20-ig a szombathelyi m. kir. bábaképző-intézet igazgató tanárához küldjék be. A tanulók korlátolt számmal havi 20 koronáért az intézetben lakást és ellátást kapnak.

A harc kemény volt. A megrohant zsiványok veszettül védelmezték magukat. De hasztalan. A bibliák rezes hegye ugy kopogott a tejeken, mintha mennykövek sujtottak volna le. Az egyik zsiványt agyonverték, a másik kettő véres fővel megadta magát.

Kitka bevitte őket Csabára s átadta a csendbiztosnak. A halottat is a sebesülteket is.

A csendbiztos hivatalos mogorvasága enyhült egy kissé.

— Jól tették, — mondotta, — ámbár reggelre magam is behoztam volna őket.

Mikor a csendbiztos vallatni kezdte az elfogott zsiványokat, Kitka nagyott nézett, kisült hogy nem tótok hanem magyarok Biharból.

Mikor késő este hazafelé bandukolt társaival, szótalan, magába merült volt. Azon a helyen, ahol a hőstettet elkövette, megállott s odaszólt Rohoskának.

Te, Mácó, jó ám, hogy nem tudtuk hogy magyarok.

— Bizony jó, — hagyták helyben a többiek.

Nem is lóháton, ahogy tisztességes betyárokhoz illik hanem kocsin jártak. Másban is eltértek a betyárhagyománytól. Nem loptak lovat tehenet, nem hajtottak el juhokat, sertéseket, csak a pénzt szedték el az emberektől. Készpénzt, valutát.

A készpénzt, senki sem szerette odaadni. Legkevésbé az olyan szorgalmas, takarékos nép, mint a milyen a csabai. Már hetekig, hónapokig tartott ez a garázdálkodás. Az emberek rettegve lépték át a város határát, mert az átkozott rablók éjjel-nappal talpon voltak. Evidenciában tartottak minden embert akinél egy kis pénzmag föltételezhető volt.

A mult.

Azt olvastam egyszer, hogy a ki kenyérért irogat, az méltóbb a szánalomra, mint aki napszámért kapál. Ez pedig szomoru valóság s megtörtént akkor, mikor hazánkban még bün volt verset irni, amikor még titokban irták és olvasták az irók remekeit.

Lelki szemeim előtt látom a sok közül Virág Benedeket szegényes szobájában halottan; mellette csak az életben maradt tyukja és kutyája virrasztott. A devalváció után lefogyott nyugdija oly kevés vala, hogy abból megélni nem tudott — jobb hazába költözött. Pedig az eltörölt szerzetesek bevont vagyonából — mely a vallásalapot képezi — dusabb nyugdijban részesithették volna; de ki törődott akkor magyar költővel, kinek müveit csak az irodalom pártolói olvasták, s azok is kevesen voltak.

Magyar főuraink a francia irodalom termékeiből meritették bölcseségöket s uri lányaink a német iskola hatása alatt Schillert olvasták. — Bizony nem sok kellett volna s a Dunántult németté teszik.

II. József mondta egyszer a minisztereinek: „A magyar uri leányokat kell németekké nevelni, abban van a dolog fogantyuja s ha ez sikerül, száz év mulva a szegedi tanyákon is németül fognak beszélni."

A magyar emberrel kölcsön adott könyvek olvasásával kellett megkedveltetni saját nyelvét, hogy azok tartalmából a megragadó eszmék, gondolatok vérévé váljanak.

Nyelvünket nem tartották alkalmasnak a költői müvek megirására, a komolyabb munkákra pedig még kevésbé; azért pénzt nem adtak volna — haszontalanságnak tartották.

Hány fiatal költőt — a miért az irodalom harcosává esküdött — tagadott ki családja és megvonta tőle segitségét.

Az irói pályát nem tartották méltónak arra, hogy azon a nemesi jogokkal felruházott társadalmi osztálynak bármelyik kiváló tagja is az irodalommal foglalkozzék s csupán annak éljen; mert az csak mellékfoglalkozás volt, s akkor is álnév alatt irtak, ne hogy miatta pirulniok kelljen.

Pedig akit az irói hajlam, a tehetség arra a pályára visz, a melyen a jövő reménynek egy kis sugara teléje integet, — hiába terelik el azt foglalkozásától, visszatér az, de nem hogy méltatásban részesüljön, hanem mert ugy érzi hogy ennek igy kell lenni: ez foglalkozása, hivatása, s a gondolat, az eszme bármiképen is, de utat tör magának.

A nagy közönség nem koszoruzta meg régente a költőt, — azt csak iródeáknak nézte, annak pedig becsülete nem volt.

Hát ha valakit megszállott az ihlettség s beállott színésznek? — Az bizony a haza szamüzöttje, — az már senki sem volt, még a neve is más, ne hogy hozzátartozói megbotránkozzanak a szinlapra kerülő nemesi név fölött!

Az iró a színészszel csaknem egy kenyéren rágódott, a kinek azonban becsülete még kevesebb volt; mert a nép csak komédiásnak nézte, mint a mindenféle jött-ment utcai bohócot.

Pedig a magyar iró a színészszel együttesen hódította vissza hazánkat az idegen nyelvek befolyása alól; és ha csak részben sikerült is, mégis önfeláldozó hazafias munkát végeztek.

Hazai nyelvünk elavult régi alakjából kiemelkedett,

— **Mi a Sirolin?** „Sirolin“ a modern pharmaceutikai vegytannak egyik vivmánya. Mig a tüdőbajok ellen eddig alkalmazott szerek (Creosot, Gusjacol) stb. rossz szaguk, utálatos izük és égető hatásuk miatt a betegeknél ellenszenvet eredményeztek, sőt ellentétes hatást gyakoroltak, addig a „Sirolin“, mely igen kellemes szagu és jóizü syrup, a gyermekek és legelkényeztetettebb gyomor által is szivesen vétetik és könnyen lesz emésztve. A „Sirolin“ gyógyhatása tüdőbajoknál számos előkelő orvos, kórház és szakközlöny által felette előnyösen lesz ajáulva és konstatálva.

— **Kiadó lakás.** Az Iskola-utca 45. sz. házban egy lakás kiadó, tuely egy szobából, konyha, pince és fakamrából áll. Bővebb felvilágositást a háztulajdonosnénál.

— **Friss fogas** nagy és kis darabokban kaphatók Waisbecker Ede utóda **Schaar Józsefnél** Kőszegen.

— **Tessék csak** a Kőszegen gyártott **mosószappant** használni! Az első próba meglogja győzni arról, hogy ép olyan jó mint bármely más gyártmányu szappan. Kapható minden tüszerkereskedésben s a gyárosnál: Freyberger Sándor bőrkereskedésében Kőszegen.

Különfélék.

* **Anyakönyvi statisztika.** A kőszegi anyakönyvihivatalban az utóbbi időben a következő születési- és halálozási eseteket jegyezték be:

Születés.

December 18-án. Horváth Erzse, fia, Ferenc, r. kath.

December 27-én Cakler Lajos és Benkó Erzse, fia, István r. kath.

December 28-án. Martini János és Kappel Lujza, fia, János, ág. hitv. ev.

Halálozás.

December 24-én. Saufnauer József, ács, ág. hitv. ev., 74 év. aggkór.

December 27-én. Német Jenő, r. kath., 9 hó, torokgyik.

* **Különös nyulfogás.** Sopron megyében leleményes és különös módját ismerik a tiltott vadászatnak. A fertóparti nyulorzó egy rövid sulyos bottal kezében körben jár az észrevett nyul körül, mely állitólag szemmel kiséri a mind kisebbre vont körben mozgó embert, mig az a nézésben elkábult s kellőkép megközelitett nyulat egy jól irányzott dobással (biztosan) leteriti!

* **Elo nyulak csomagolása.** Élő nyulakat egyenkint kell a szállitó-ládában elhelyezni, mivel nem összeférő természetüek s könnyen kárt tehetnek egymás szemeiben. Leghelyesebb, ha alacsony ládákat használunk e célra s ezekbe olyan rekeszeket készitünk, melyekben az egyes nyul ugyan megfordulhat, de telállni nem tud. A láda tetejét sürün rakott lécekkel verjük le, hogy elegendő levegő járhasson azon át, de a fejét a nyul ezek között ki ne dughassa. A ládákat erős deszkákból kell késziteni, nehogy a nyulak nyilást rágjanak rajta. A ládarekeszekbe aztán aljnak száraz szalmát, takarmányul pedig zabot és sárgarépát hintünk bőven. Egy ilyen láda 4–5 rekeszre osztandó be, melynek mindegyikébe egy nyulat teszünk. Üregi nyulakból 2–3 darabot is lehet egy alacsony ládába helyezni.

* **A Horgony Pain-Expeller** (Richters Linimentum Capsici comp.) igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 35 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuzuál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapitó hatást idézték elő, sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosuak bizonyult. Ezen kitünő háziszer jó eredménynyel használtatott az influenza ellen is és 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszertárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expellert“ vagy „Richter-féle Horgony Liniment“-et tessék kérni és a „Horgony“ védjegyre figyelni kell.

Irodalom és müvészet.

(*) **Tudnivalók a képviselőválasztásokra.** A választási törvény ismertetése a kuriai biráskodásból vett magyarázatokkal. Ily cimen valóban hézagpótló s a választások közeledtével a legnagyobb mértékben aktuális könyv jelent meg Sátár Lészló tollából a Pallas kiadásában. Az uj választási törvény a megtámadott képviselőválasztások felett való biráskodást tudvalevőleg a m. kir. Kuriára bizta s ezzel legtöbb bíróságunk lett illetékes magyarázója a választások tisztaságát és szabadságát biztositani akaró uj törvénynek. A képviselőválasztások közeledésével igy égető szükségnek tesz eleget a Pallas, amikor oly müvet ad ki, amely nemcsak a választások által közvetlenül érdekelteket: a jelölteket, pártvezéreket, választási elnököket, hatósági közegeket, hanem egyáltalában az égész közönséget is népszerű formában tájékoztatja arról, hogy mikép magyarázza a Kuria a választási törvényt. A mü tartalmából kiemeljük a következő fejezeteket: 1. Ki szavazhat? 2. Ki választható? 3. Ki nem lehet képviselő? (*a*) Egyáltalában, *b*) Bizonyos ideig, *c*) Bizonyos kerületben.) 4. Tájékoztatás a névjegyzék megtekintéséről és lemásolásáról. 5. A jelölt korteskedése. 6. A tisztviselők korteskedése 7. A korteskedés a szószékről. 8. Az izgatás. 9. A vesztegetés. (Adományok közcélokra). 10. Az etetés-itatás. (Mit ért a Kuria szükséges ellátás alatt? A szokásos vendéglátás határai. A szivarosztogátás.) 11. A zászlók és jelvények. (A zászlótartók.) A fuvardijak. (A kocsisok. Mennyi a fuvardij az egyse kerületekben?) 12. A zenészek. 13. A jelölés. 14. A bizalmi férfiak jogai és kötelességei. 15. A szavazás. 16. A Kuria a választási elnöki visszaélésekről. 17. A záróra. 18. A választás megtámadása. 19. A Kuria biráskodása. 20. A képviselőház biráskodása. Nélkülözhetetlen kézikönyve lesz ez a jelöltnek, a pártvezérnek, a kortesnek, a bizalmi férfinak, a községi jegyzőnek s általában mindenkinek, a ki a képviselőválasztásba beleoly. A vastag, 8 ivből álló füzet ára füzve 2 korona, kötve 2 korona 50 fillér és megrendelhető a Pallas könyvkiadóhivatalában (Budapest, V., Honvéd-utca 10.), de minden könyvkereskedésben is.

(*) **Blahané naplója.** A „Magyar Hirlap“-nak ritka szenzációja volt karácsony első napján.

Ekkor kezdte meg a közlését Blahané naplójának!

Ez a napló a legérdekesebb feljegyzések gyüjteménye, a mi nagy müvésznőnk eseményekben és szenzációkban gazdag müvészi életéből.

A „Magyar Hirlap“-ot éri a szerencse, hogy ezt a pompás naplót megösmertetheti a közönséggel, mely annyi nagy és nemes élvezetet köszönhetett Blahánénak évtizedeken át.

Blahané naplóját a „Magyar Hirlap“ ujév után is folytatólagosan közli.

Ugyancsak karácsonykor kezdte meg a „Magyar Hirlap“ Lagerlöf Zelma izgalmas és páratlanul érdekfeszitő regényét, amelynek a cime: „Az antikrisztus csudai.“

A „Magyar Hirlap“ csaknem tizennégy esztendős fennállása óta folyvást a legkitünőbb tájékoztatója minden irányban a közönségnek.

Politikája szabadelvü; minden párttól és személyes befolyástól teljesen független.

Az ország ügye, a magyarság nemzeti nagy céljai mindig a leghivebb, legélesebb szószolót találják a „Magyar Hirlap“-ban.

Egyetlen törvénye a „Magyar Hirlap“-nak a közérdek.

Mindenről, a mi a közönséget érdekelheti, a legbővebb, legalaposabb tájékoztatást ad gazdag rovataiban a „Magyar Hirlap“.

Szépirodalmi része: tárcái, regényei, a legjelesebb irói alkotások.

Hirneves iró-müvészek társasága a „Magyar Hirlap“ szerkesztősége.

A tartalmas komoly cikkek mellett van a „Magyar Hirlap“-nak több vidám, mulattató rovata is, minők: „A társaság“, a „Mende-mondák“, a „Mindentéle a folyósóról“.

Szerkesztői üzenetei pontosan és alaposan tájékoztatják a lap előfizetőit bármily kérdésben.

A „Magyar Hirlap“ páratlan és rendkivüli kedvezményben részesiti előfizetőit; teljesen ingyen tizenkét kötet elsőrangu szépirodalmi kötettel kedveskedik nekik, olyképen, hogy minden hónapban egy-egy kötetet küld szét.

(*) **Mikszáth Kálmán** egyik legpompásabb elbeszélése, A gavallérok, ez a vidám szatirája a felvidéki gentry nagyzolásának, most jelent meg a Magyar Könyvtárban, mint e kitünő vállalat 401-dik és 402-dik füzete. A „nagy palóc“ e munkájában legsajátabb terrenumán mozog; arany humora talán sehol sem csillog annyi bájjal, mint itt. — A magyar Könyvtár sorozatában van egy kitünő angol regény is: Wilkie Collius „A jóslat“-a egy misztikus hátterü, izgalmas történet a XIX. század elejéről. Egy másik füzet, a 404-dik, Balogh Pálnak, a kitünő publicistának tollából való és „A legnagyobb magyarról“, Széchenyi István grófról szól, akinek életét és egész működését állapossággal, s amellett a nagyközönségnek szánt könnyed előadásban tárgyalja. A „M. K.“ monografia sorozatának, mely csak a mult hóban gazdagodott Alexander Shaksperejével, Balogh Pál Széchenyi tanulmánya is egyik legérdekesebb munkája. — A „M. K.“ egy-egy száma 30 fillérért kapható minden könyvkereskedésben.

(*) **Ingyen ujság.** Már ilyen is s ezzel az egy dologgal igazán megelőztük Amerikát. Ugy áll a dolog, hogy aki bármely napilapra az „Erdkes Könyvtár“ kiadóhivatalához küldi a rendes előfizetési összeget, az csakugy megkapja az illető napilapot, mint azelőtt, mikor direkt fizetett elő, — ezenkivül azonban teljesen ingyen és bérmentve kapja az „Érdekes Könyvtár“ könyvalaku szépirodalmi folyóirat is, annak „Rejtvényvilág“ cimü, állandó ingyenmellékletével együtt, melynek minden egyes megfejtője, kivétel nélkül, könyvjutalmat nyer. Minden tudakozódás, vagy pénzküldemény az „Érdekes Könyvtár“ kiadóhivatalába (Budapest, V., Kálmán-utca 2.) küldendő.

Közgazdaság.

§ **Az országos növénytermelési kisérleti állomás** a delibláti homoki szőlőkben 1902. tavaszán kezdeményezett mütrágyázási kisérletek eredményei megerősitik ez állomás azon eddigi tapasztalatait, hogy immunis szőlőkben tisztán csak mütrágyázással a humus szaporitása nélkül és hathatósan lehet a terméseket fokozni; bizonyitják ezen kisérleti eredmények azt is, hogy ilyen szőlőkben az istállótrágya, mellett is figyelembe vehető módon érvényesül a kálitoszfáttrágya, a miért a veleváló kisérletezés még a rendszeres istállótrágyával ellátott homoki szőlőkben is ajánlható.

---

ujjá született, s ezt megteremtette a tollharc, melyben két tábor tudós férfiai álltak szemközt.

Nyelvünk kicsiszolásával arra az öntudatra ébredtek férfiaink, hogy igen is alkalmas a költői müvek megalkotására, alkalmas a hazai regék s történelmünk feldolgozására, alkalmas a parlamenti nyelvezetre és az önálló tudományos munkák megirására. Szálló igévé lett: „Nyelvében él a nemzet.“ A költészet a nemzet történetéből választja tárgyát az éposz megirására; a lyra az individuális érzelmek reprodukálásával csak ott emelkedik nemzetivé, hol a nemzet történeti multtal dicsekedhetik.

De nagy munkába került, óriási erőfeszitésbe, mig annyira megmagyarosodott az ország, hogy a magyar már nem idegen hazájában.

Berzsenyi Dániel a 18. századot ostorozó ódájában imigy kel ki:

„Mi a magyar most? — Rut szybarita váz,
Letépte fényes nemzeti bélyegét
S hazája feldult védfalából
Rak palotát heverő helyének.

Elődeinknek bajnoki köntösét
S nyelvét megunván, rut idegent cserélt,
A nemzet őrlelkét tapodja,
Gyermeki báb puha szive tárgya.“

A haldokló nemzetet fel kellet ébreszteni apathikus álmából, hogy a nyelvéről megfeledkezett nemzetben a közszellem ujra tért hóditson, s az alkotó eszmék feltámadásával az ujabb generációt nemzetiesebb ideára, tettre buzditsa.

Ott van Katona Bánk bánjával.

Ha ő olyan körben forog, hol a magyar irodalom bajnokai további buzditásra serkenthetik, bizony több hasonló remekeit örökölhettük volna; de ahol csak a könnyü megélhetés, a mulatságok egy másutánjában töltek napjaikat, — elölték benne az irói hajlamot; a közöny mely körülvette, elterelte őtet is attól a lealázónak vélt verseléstől, melyet csak az iródeákhoz méltó foglalkozásnak tartottak.

De él hazánk! A nemzet megszülte férfiait, kik apostolként teljesiték hazafias missziójukat, s ezeket a magyar tanári kar nevelte azzá.

Nem volt már lealacsonyitó az irói pálya. Hiszen a kolostorok falai között számtalan poétalélek ült a Pegazuson, ki a magyar ifjuságot még akkor is hazaszeretetre nevelte, mikor az még bün volt.

De ami bün volt akkor, az most erénynyé változott.

A nagy munka azonban még nincsen befejezve.

Nem elég arra egy életkor, hogy végig a hazán, annak minden szögében a nép magyarul dicsérje Istenét; kell arra egy század is, talán még több, s ezt a nagy munkát a tanitói kar van hivatva bevégezni. De hogy ez sikerüljön, a társadalom intellektuális erejére van szüksége; segitőtársául kell szegődnie azzal az eszmével, hogy – különösen a nemzetiségi vidékeken — kisdedovó-egyesületeket alapit, az elemi iskolával kapcsolatosan ovóiskolákat állit, hogy az apró gyermekeknek a haza nyelve már ott vérévé váljék, hogy mire az elemi iskolába lép, már e nyelvén kezdhesse tanulmányait és részese lehessen a hazaszeretetre buzditó nevelésben.

Mernyei Mihály.

Üzlet-átvétel.

Van szerencsém Kőszeg és vidéke nagyérdemü közönségének becses tudomására hozni, hogy a

Király-ut 733. sz. a. levő

fényképészeti műtermet

Décsey és társa cégtől megvásároltam és saját nevem alatt a fényképészetet folytatom.

Szakmámban szerzett sok évi tapasztalataimnál fogva abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemü közönség igényeinek megfelelhetek.

Miután a lemezkészletet is az üzlettel átvettem, megrendelésre azonnal szállithatok képeket.

Szives támogatást kér

mély tisztelettel

J. Axer,

fényképész.

A köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a RÉTHY-féle

pemetefű cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-felet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Egy földbirtokos irja:

Wilhelm Ferencz, gyógyszerész, cs. és kir. udv. szállító urnak Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

B.-Ujváros.

Felkérem, hogy postafordultával küldjön nekem az Ön Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztitó teájából két csomaggal. Küldjek ezt a teát Debrecenbe, Szatmáry Gábor ház- és földbirtokosnak Debrecen, 1664. házszám. **En ajánlottam a betegnek a teát, mert avval már sokakat meggyógyitottam.** Kerem tehát Önt, hogy postafordultával a kért vértisztitó-teát magyar használati utasitással utánvéttel küldje meg, de minél gyorsabban. Ugyanaz a fenti betegnek még több adagra is lesz szüksége, mert azt tanácsoltam neki, hogy a teát legalább két hónapon keresztül használja. Még egyszer van szerencsém a fenti cimet emlékezetébe hozni és kérni a gyors megküldést.

Tisztelettel

Liszkay Ferenc, földbirtokos.

Kapható Franz Wilhelm, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállitónál Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszertárakban és drogueriákban.

1 csomag ára 2 k., 1 postacsomag = 15 csomag ára 24 k. Bérmentve minden magyar postaállomásra.

Szélhajtó görcsszüntető

Bibergeil-cseppek.

Étvágygerjesztő és emésztést elősegitő háziszer.

Egy üveg ára 1 korona.

Két üvegnél kisebb szállitmány (utánvétel k 2.50) postán nem küldetik. — Megrendelhető

BITTNER GYULA gyógyszertárában

Gloggnitz, (Alsó-Ausztria).

BRÁZAY-féle SCSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA

KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA

HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ MELLÉKELVE VAN!

GYÓGY-COGNAC

KIZÁRÓLAG

BORBÓL-PÁROLT

ÁLLANDÓ VEGYI ELLENŐRZÉS ALATT

CAMIS & STOCK-PÁROLÓ-TELEPE

TRIEST - BARCOLA

1/2 palack K. 2·60 1/1 palack 5—. K.

ALKALMI VÉTEL

32 drb csak 6 frt

A legszebb aj ndé ot képez a mi Gloria ezüst evőeszközkészletünk mely all:

6 drb. legfin. gloria-asztali kés
6 . . . asztali villa
6 . . . teáskés
6 . . . teáskanál
12 . . . mokkakanál
1 . . . tejszínmérő
1 . . . lapátkanál

Az 32 drb összesen 6 frtért. Valamennyi a legfinomabb kivitelben, a melyre nem ára ezüst 12 darabból három szor annyi van és most csak a tőlünk most rendelőknek fentan csak 6 frtért árusitjuk. A Gloria ezüst egy darabja ennél sokkal többe kerül, de mivel mindenki meg akarja ismerni a Gloria ezüst kitünő minőségét, azért adjuk most ezt a nagy előnyt. Ha utánrendelés történik, az árak ugyanazok maradnak. Ezen utánrendelés csak akkor történik, ha a vevő a Gloria ezüstöt jónak találta. Ezen ajánlat csak rövid ideig tart, mert a Gloria ezüst nagyon keresett és a mai olcsó árak nem állandók. Hogy mindenkinek módjában legyen a Gloria ezüstöt megismerni, küldünk bárkinek is megtekintés végett egy kanalat, villát vagy kést, ha a pénzt minden előleges nélkül beküldi. Ha a küldött áru nem tetszik, azt 8 napon belül visszaküldheti és a pénzt minden levonás nélkül visszakapja. Ezen ajánlat csak rövid ideig tart, mert a Gloria ezüst nagyon keresett és a mai olcsó árak nem állandók. Hogy mindenkinek módjában legyen a Gloria ezüstöt megismerni, küldünk bárkinek is megtekintés végett egy kanalat, villát vagy az egész evőeszközt bérmentve